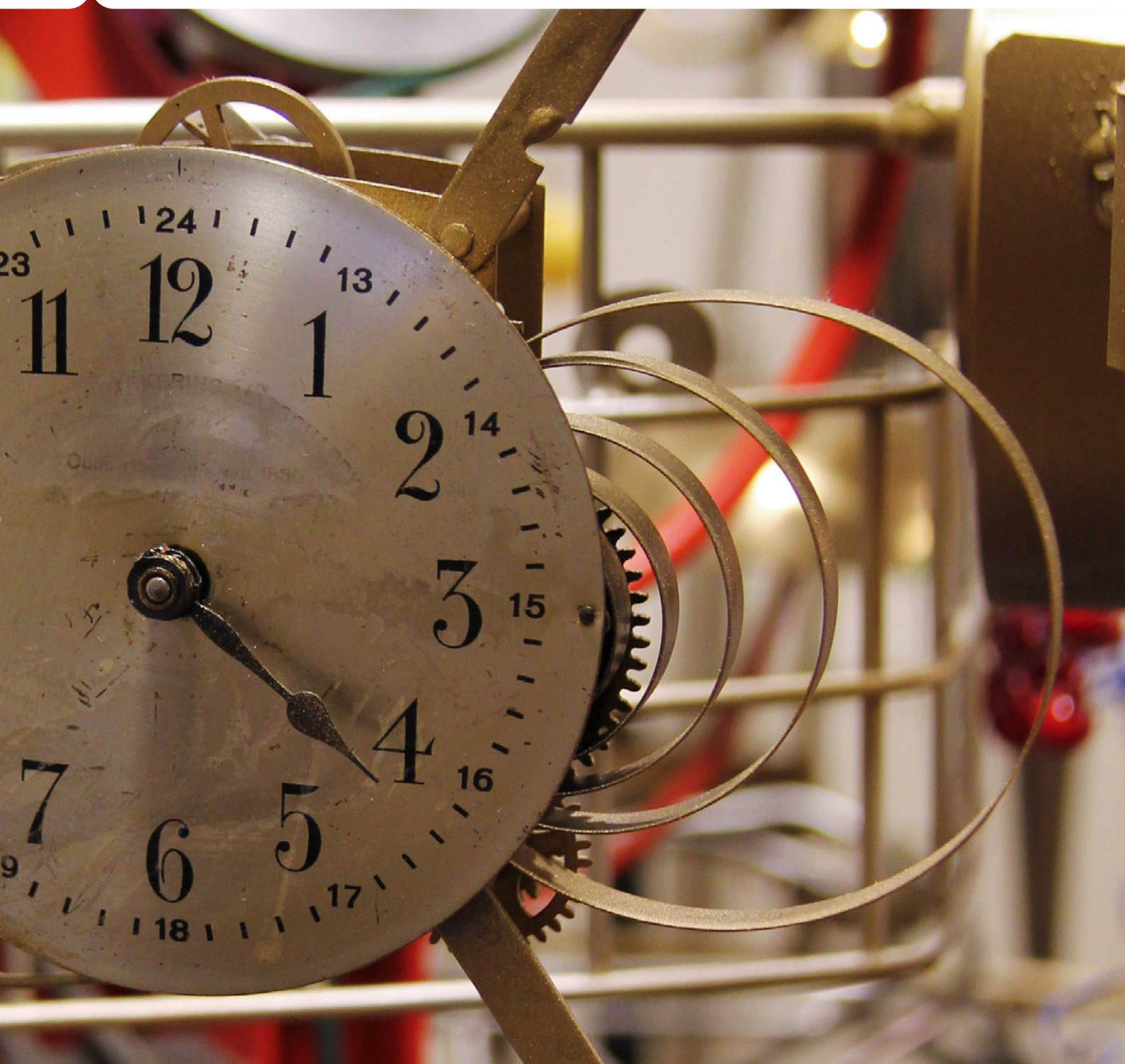

MUSEUM
SPĪELKĻOK

ALLES BEWEEGT

Beleidsplan 2021-2024

INHOUD

VOORWOORD	03
INLEIDING	04
VISIE, MISSIE, HOOFDDOELSTELLINGEN	06
1 AMBITIES IN DE PERIODE 2021-2024	07
2 COLLECTIE	09
2.1 Verzamelen van objecten na 1950	09
2.2 Digitalisering	09
2.3 Samenwerking met andere restauratie-ateliers	11
3 INTERNATIONALISERING	12
3.1 Uitwisseling van kennis en objecten	12
3.2 Samenbrengen van vakspecialisten	13
3.3 Wetenschappelijk onderzoek	13
4 PRESENTATIE	14
4.1 Tentoonstellingen met actuele thema's	14
4.2 Evenementen binnen en buiten het museum	15
5 EDUCATIE	16
5.1 Interactief	16
5.2 Muziek- en Techniekpromenade	17
6 UTRECHT	18
6.1 Inclusief	18
6.2 Mobiel Museum	19
7 MARKETING	20
7.1 Communities	20
7.2 Data analyse	21
7.3 Online en offline zichtbaarheid	21
7.4 Onderwijsmarketing	21
8 ORGANISATIE	22
8.1 Stabiele financiële situatie	22
8.2 Persoonlijke ontwikkeling personeel	22
8.3 Veilige en duurzame bedrijfsvoering	23
9 SAMENWERKINGSPARTNERS	24
BIJLAGE: PLANNING TENTOONSTELLINGEN	25
BIJLAGE: PORTFOLIO 2017-2020 EN SITUATIE 2020	26
BIJLAGE: PROPOSITIE	27
RAAD VAN TOEZICHT	28

VOORWOORD

Hoe houd je je staande in een wereld waarin alles in beweging is? Letterlijk en figuurlijk. Wat is je ijkpunt, hoe houd je zicht op je doelen als de radertjes steeds sneller lijken te draaien en je soms het overzicht mist om je plaats te bepalen in het grote geheel?

Een mechanisch uurwerk is een krachtige metafoor voor het dagelijks leven. Een metafoor die van alle tijden is: in de 17de eeuw werd de wereld al vergeleken met een klok. Als die klok ook nog eens prachtige muziek voortbrengt, komt de missie van Museum Speelklok in zicht. Het museum heeft een fantastische collectie met mechanische muziekinstrumenten die vanzelf bewegen, waaronder een groot aantal unieke topstukken. Maar wat het museum echt onderscheidt van zijn internationale collega's is dat alle instrumenten daadwerkelijk functioneren: alles beweegt en maakt live muziek!

De verfijnde mechanische precisie van de klokken, de ingenieuze oplossingen die uitvinders in de afgelopen 500 jaar hebben gevonden om akoestische muziekinstrumenten te automatiseren, het zijn waardevolle ingrediënten voor het omgaan met de wereld om ons heen. De mechanische techniek van Museum Speelklok is inzichtelijk en biedt tegenwicht tegen de digitale wereld die steeds meer ons dagelijks leven bepaalt. Daarom wil Museum Speelklok een rol spelen in het verbinden van de digitale en mechanische wereld en van betekenis zijn voor technisch onderwijs op scholen.

Hoewel de focus de komende beleidsperiode zal liggen op het technische aspect van onze collectie zullen we de muziek zeker niet uit het oog verliezen. Dankzij de muziek zijn we immers een laagdrempelig museum waar bezoekers zich snel welkom voelen. We zijn en blijven: het vrolijkste museum van Nederland!

Januari 2020
Marian van Dijk, directeur

INLEIDING

In dit beleidsplan geven we aan welke koers we willen varen in de periode 2021-2024. We zien deze periode als een overgangperiode op weg naar het moderne museum dat we graag willen zijn. Daarom zetten we hieronder eerst de stip op de horizon: waar staat Museum Speelklok in 2030?

→ In 2030 is Museum Speelklok een technisch Muziekmuseum. De focus ligt dan op techniek of, preciezer, op de mechanische *beweging* die nodig is om iets vanzelf muziek te laten maken. Het plezier van techniek staat voorop: de bezoeker krijgt niet alleen bewondering voor de technische uitvindingen maar raakt geïnspireerd om zelf dingen in beweging te zetten. Daarmee wordt naast 'beleven' ook het 'onderzoeken' heel belangrijk.

→ In 2030 verbindt Museum Speelklok zijn collectie zodanig met actuele maatschappelijke thema's dat diverse groepen in de samenleving actief betrokken worden bij het museum. Bovendien biedt Museum Speelklok structureel ruimte aan individuele kunstenaars die zich hebben laten inspireren door de historische collectie.

→ In 2030 is Museum Speelklok ook buiten de muren van het museumgebouw en online zeer actief en weet het museum via social media nieuwe doelgroepen te bereiken. Idealiter is er online een community ontstaan die zijn eigen (virtuele) instrumenten bouwt voor het museum.

ALLES BEWEEGT

Museum Speelklok - Beleidsplan 2021-2024

In dat opzicht was het project *Robots love Music* in 2018/19 een pilot waarin we hebben getest hoe de nieuwe koers van Museum Speelklok eruit kan zien. In de tentoonstelling presenteerden we de historische en moderne objecten letterlijk naast elkaar: zo stond bijvoorbeeld ons oudste object - een van de eerste bellenspeelklokken uit de 16de eeuw - naast het robotje Nao dat veel in educatieve programma's op scholen wordt gebruikt. Daardoor konden de bezoekers in een oogopslag zien wat de relevantie is van de historische collectie en wat de technische verwantschap is tussen beide objecten, zowel wat mechanische beweging als wat programmering betreft.

De grote meerwaarde van Museum Speelklok is echter dat die technische onderwerpen via de muziek verbonden kunnen worden met onderwerpen die betrekking hebben op emotie. Door bezoekers te vragen of zij het verschil kunnen horen of zien tussen kunst gemaakt door mensen enerzijds en door robots anderzijds, ontstaat het besef van de waarde die zij toekennen aan wat gemaakt wordt door machines en aan wat zij als menselijk ervaren. Tot slot konden bezoekers samen met een robot musiceren waardoor het contact met een robot op een positieve manier tot stand kwam.

Met de verworven inzichten van de huidige beleidsperiode vervolgen we de vernieuwde koers met 'actualiteit' en 'techniek' als kernwoorden. Richting een open museum dat verbinding maakt met maatschappelijke thema's en actief doelgroepen betreft bij de organisatie. Een museum dat ook goed zichtbaar is buiten de muren en in de virtuele wereld.

De missie en visie blijven onveranderd ten opzichte van de huidige beleidsperiode omdat de propositie in de kern niet wijzigt (zie bijlage). De focus op techniek en de actuele maatschappelijke context zijn als hoofddoelstellingen toegevoegd.

VISIE

Behoud van bijzonder erfgoed is belangrijk binnen een veranderende maatschappij. Museum Speelklok levert vanuit de collectie een positieve bijdrage aan het omgaan met drie belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen: digitalisering, globalisering en individualisering.

1. Door de digitalisering wordt de wereld om ons heen steeds ongrijpbaarder; Museum Speelklok biedt mechanische techniek en ambacht
2. Door de globalisering is er toenemende belangstelling voor authenticiteit; Museum Speelklok biedt uniek cultureel erfgoed in een actuele context
3. Door de individualisering zijn sociale verbanden los geraakt; Museum Speelklok biedt een brede doelgroep de mogelijkheid om te verbinden met de geschiedenis en met elkaar.

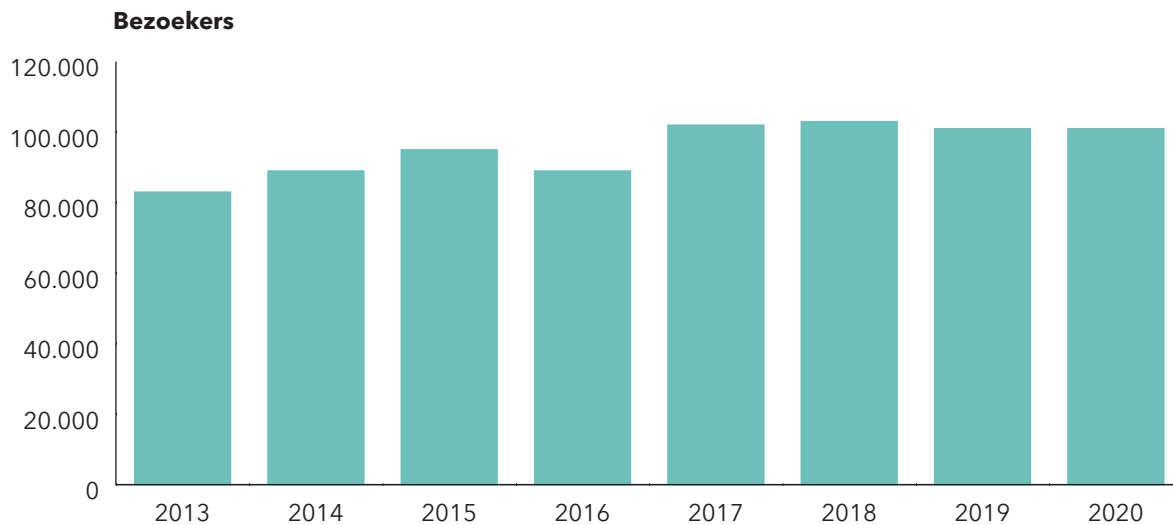
MISSIE

Museum Speelklok wil mensen raken met de wondere wereld van zelfspelende muziekinstrumenten.

HOOFDDOELEN

- 1. Het succesvol beheren en online en offline ontsluiten van de collectie.**
- 2. Het online en offline verbinden van vakspecialisten op het gebied van de (restauratie van) mechanische muziekinstrumenten.**
- 3. Het succesvol online en offline presenteren van de collectie in een actuele maatschappelijk relevante context.**
- 4. Het ontwikkelen van een structureel educatief programma over mechanische techniek.**
- 5. Het spelen van een belangrijke rol in het (culturele) leven van alle Utrechters.**
- 6. Het succesvol in de markt zetten van de nieuwe koers.**
- 7. Het voeren van een rendabele en duurzame bedrijfsvoering.**

1 | **AMBITIES VOOR DE PERIODE 2021-2024**

In het Ondernemingsplan 2017-2020 heeft Museum Speelklok aangegeven te willen groeien naar 105.000 per jaar.

Dat halen we alleen tijdens grote tentoonstellingen zoals Robots love Music in 2018/19 waarbij we extra marketing en personeel kunnen inzetten. Zonder die extra investeringen is een gemiddeld aantal bezoekers van 100.000 per jaar realistisch.

In het Ondernemingsplan 2017-2020 heeft Museum Speelklok een aantal ambities verwoord ten aanzien van de groei van het aantal bezoekers, de stijging van de eigen inkomsten en de versteviging van de (inter)nationale positie. Nu we het laatste jaar van de huidige beleidsperiode ingaan, kunnen we constateren dat we vrijwel al onze beleidsdoelen hebben gehaald. Het aantal bezoekers is gestegen tot gemiddeld 100.000, de eigen inkomsten zijn stabiel zijn en we hebben laten zien dat de collectie zich uitstekend leent voor actuele en maatschappelijke onderwerpen. Het museum heeft zich goed gepositioneerd en dat is een mooie uitgangspositie om in de komende periode de inhoudelijke verdieping te zoeken.

In 2020 zullen we voorsorteren voor de Muziek- en Techniekpromenade en onderzoek doen naar welke technische aspecten we zichtbaar willen maken en hoe we deze kunnen verbinden met muziek en met de dagelijkse realiteit. In 2021 zullen we de educatieve methodiek en de interactieve presentaties ontwikkelen zodat we in de eerste helft van 2022 de vormgeving van de Muziek- en Techniekpromenade kunnen realiseren.

In 2019 zijn we al gestart met het onderzoek naar de actualisering van het verzamelbeleid. Vanaf 2020 zullen we experimenteren met het tentoonstellen van kinetische geluidskunstwerken met het doel om deze vanaf 2023 een structurele plaats te geven in het museum en jonge makers te stimuleren om nieuwe objecten te maken.

Tegelijkertijd willen we ook de handschoen oppakken die de gemeente heeft aangereikt in haar Cultuurnota 2021-2024 *Kunst kleurt de stad* en nieuwe doelgroepen aanspreken die niet vanzelf naar het museum (kunnen) komen. We hebben al structureel aanbod voor dementerende ouderen en blinden en slechtzienden; deze programma's zullen we zeker voortzetten. Maar daarnaast willen we ook nieuwe projecten opstarten, zoals Museumnacht kids voor families met kinderen die moeilijk toegang hebben tot kunst en cultuur.

De stad Utrecht groeit en ontwikkelt zich in rap tempo tot een moderne stad met een historisch museumkwartier. Ook de samenstelling van de bewoners is sterk in beweging. Door verschillende bevolkingsgroepen actief te betrekken bij onze programmering willen we het gevoel versterken dat Museum Speelklok de huiskamer is in het centrum van de stad waar mensen elkaar kunnen ontmoeten en samen kunnen genieten van muziek.

Het bereiken van al die verschillende doelgroepen doen we nadrukkelijk in samenwerking met andere partijen in de stad. Niet alleen omdat onze middelen en menskracht beperkt zijn maar ook omdat we ons vanuit de inhoud willen verbinden met groepen in de samenleving. De kracht van de Utrechtse culturele instellingen is nu juist de enorme inhoudelijke diversiteit. Hierdoor kunnen we *samen* het gehele verhaal van Utrecht vertellen en alle doelgroepen bereiken.

In de volgende hoofdstukken worden de zeven hoofddoelstellingen van Museum Speelklok, en daarbinnen de nieuwe ambities, nader toegelicht. Daarbij wordt kort teruggeblikt op de voorlopige resultaten van de huidige beleidsperiode 2017-2020. Om in een oogopslag te kunnen zien hoe deze resultaten zich verhouden tot de oorspronkelijke ambities zijn in de bijlage de portfolio's opgenomen van het ondernemingsplan 2017-2020 en de huidige situatie.

2 | COLLECTIE

HOOFDDOEL

Het succesvol beheren en online en offline ontsluiten van de collectie

Double Tino

Koninklijke kamer

Museum Speelklok heeft een kwalitatief hoogwaardige collectie met historische instrumenten waaronder een groot aantal topstukken van internationale betekenis die dankzij bijdragen van fondsen en particulieren konden worden aangeschaft. Echter, vrijwel alle objecten zijn gemaakt vòòr 1950 terwijl er daarna nog steeds nieuwe zelfspelende instrumenten zijn ontwikkeld.

2.1 VERZAMELEN VAN OBJECTEN NA 1950

In de afgelopen periode werden onder andere de Double Tino (verworven in 2015) en de Clay-klok (verworven in 2016) toegevoegd, beide unieke stukken die dankzij restauratie door ons eigen atelier weer functioneren en gedemonstreerd kunnen worden aan het publiek.

Het is belangrijk dat de collectie wordt geactualiseerd en ook de nieuwste ontwikkelingen laat zien. Omdat het na 1950 vooral om de individuele expressie van uitvinders en kunstenaars gaat, zal in 2019/20 eerst een onderzoek worden gedaan naar wat historisch en kwalitatief relevant is voor Museum Speelklok. Live muziek, akoestische klankbronnen en mechanische techniek blijven aan de basis staan van het verzamelbeleid.

2.2 DIGITALISERING

Helaas hebben we vertraging opgelopen bij het digitaliseren van onze collectie. Dat is vooral te wijten aan het gebrek aan continuïteit in de personele bezetting maar ook aan het feit dat het online ontsluiten van de collectie met mechanische muziekinstrumenten een ingewikkeld proces is.

De collectie van Museum Speelklok bevat veelzijdige objecten en is in die zin uniek omdat de mechanische muziekinstrumenten via heel veel verschillende zoektermen bereikbaar moeten zijn. Niet alleen zoektermen rond het fysieke object - waaronder de mechaniek, de kast, de programma's - maar ook rond het muziekrepertoire, de geluidsopnames, de filmopnames en de documentatie rond de instrumenten. Bovendien moet de thesaurus aansluiten bij internationale systemen. Dat betekent dat er veel voorbereidend onderzoek gedaan moest worden voordat we konden starten met de daadwerkelijke digitalisering. Bovendien moesten we ons registratiesysteem moderniseren; in 2020 zullen we overgaan op een private cloud versie van het Adlib systeem.

Niet alleen de objecten worden gedigitaliseerd, ook het repertoire wordt ontsloten voor het publiek. Daar gaat veel onderzoek aan vooraf. De instrumenten spelen de populaire muziek uit de periode waarin ze zijn gemaakt. Omdat de melodieën destijds bekend waren bij het publiek, werden de titels en componisten vaak niet genoteerd. Voor de geluidsregistraties zullen we samenwerken met de Concertzender. Ook dit is een gecompliceerd project omdat met name de grote instrumenten alleen buiten openingstijden op locatie kunnen worden opgenomen.

Tot slot worden ook de verhalen rond de instrumenten vastgelegd. In 2019 is Museum Speelklok bijvoorbeeld gestart met een oral history project rond de straatorgelcultuur. In november 2019 is deze cultuur toegevoegd aan de nationale lijst van immaterieel erfgoed. De meeste orgelmannen- en vrouwen die de hoogtijdagen nog hebben meegemaakt zijn inmiddels op leeftijd. Er zijn 10 films gemaakt waarin alle ambachten en beroepen rond het straatorgel aan bod komen, van de bouwer en de schilder tot de exploitant en de arrangeur.

Het proces van registreren en het ontsluiten van de collectie lopen deels parallel. In feite werken we continue door aan de registratie en tonen we de resultaten zo snel mogelijk aan het publiek, in het museum, via een publicatie en via onze website en social media kanalen. Zo worden de resultaten van het oral history project tijdens het Straatmuziekproject (2020) aan het publiek getoond. Daarna zal het project worden voortgezet in samenwerking met de Kring van Draaiorgelvrienden.

Orgelmannen, 1937

2.3 SAMENWERKING MET ANDERE RESTAURATIE-ATELIERS

Museum Speelklok staat wereldwijd in hoog aanzien vanwege de kwaliteit van de restauraties. Het restauratieteam bestaat uit ambachtsmensen met jarenlange ervaring in de wereld van de mechanische muziek. Hun kennis en expertise worden ingezet voor restauratie van de eigen collectie, het adviseren van collega-specialisten en het opleiden van jonge mensen.

Omdat we het grootste deel van onze aandacht en tijd nodig hebben voor het werkend houden van onze eigen collectie worden externe opdrachten alleen aangenomen als daardoor onze eigen kennis kan worden vergroot.

Zo hebben we in 2015/16 een Röntgen Kinzing klok gerestaureerd voor een particuliere verzamelaar. Deze klok bracht ons nieuwe inzichten voor een vergelijkbare klok in onze eigen collectie. In 2016 vervaardigden we nieuwe cilinders met modern repertoire voor een 18de-eeuwse bellenspeelklok in particulier bezit, een opdracht die ervoor heeft gezorgd dat we onze methode voor het plaatsen van pinnen hebben verbeterd.

De collectie van het museum wordt intensief gebruikt: het grootste deel staat in de vaste opstelling en wordt dagelijks gedemonstreerd. Stijging van het aantal rondleidingen in het museum legt een groeiende werkdruk bij het restauratie-atelier voor onderhoud en restauratie. Daarom zal Museum Speelklok steeds meer de samenwerking zoeken met andere ateliers in binnen- en buitenland. Zo onderhoudt het restauratie-atelier zijn positie als gespecialiseerd instituut en werft en deelt het kennis.

Hoewel het restauratie-atelier zeer aantrekkelijk is voor bezoekers, houden we de toegankelijkheid beperkt om de continuïteit van de werkzaamheden in het atelier te kunnen waarborgen. Het restauratie-atelier is eens per maand toegankelijk voor bezoekers. Daarnaast is het mogelijk om op afspraak een rondleiding te boeken.

3 | INTERNATIONALISERING

HOOFDDOEL

Het online en offline verbinden van vakspecialisten op het gebied van de (restauratie van) mechanische muziek-instrumenten

Voor de huidige beleidsperiode had Museum Speelklok het ontwikkelen van een internationaal kenniscentrum in de ambities gezet. Die ambitie is in de praktijk niet haalbaar: het museum beschikt over te weinig staf om een dergelijk centrum te kunnen realiseren.

Bovendien blijkt er bij specialisten en liefhebbers vooral behoefte te bestaan aan online uitwisseling van kennis. Daarom heeft het museum de ambitie bijgesteld naar een online kennisplatform en zullen de expert meetings worden gekoppeld aan de eigen restauratieprojecten.

3.1 UITWISSELING VAN KENNIS EN OBJECTEN

Door de collectie in een actuele context te plaatsen en grote maatschappelijk thema's op te pakken, vergroot Museum Speelklok zijn internationale netwerk. Zo is er voor de tentoonstelling *Robots love Music* intensief contact geweest met internationale technische universiteiten. Daarbij is niet alleen kennis uitgewisseld maar zijn ook objecten in bruikleen verkregen. Deze internationale uitwisseling is van groot belang voor het museum: alleen door steeds een nieuw perspectief te bieden op de collectie, kan het museum relevant blijven voor een brede doelgroep.

Shimon, de improviserende robot muzikant van Georgia Tech University

3.2 SAMENBRENGEN VAN VAKSPECIALISTEN

Er is internationaal bij specialisten een grote behoefte aan een centraal verzamelpunt van informatie over objecten en het delen van kennis en ervaring over het restaureren van mechanische muziekinstrumenten.

De expert meeting die eind 2019 door Museum Speelklok rond de restauratie van de Clay-klok werd georganiseerd, was een groot succes die internationale experts naar het museum bracht. Museum Speelklok zal daarom het organiseren van tweejaarlijkse expert meetings rond een specifieke restauratie voortzetten. In 2021 zal de expert meeting worden gewijd aan de restauratie van het Winkel Orchestrion alsmede de vervaardiging van een replica-op-schaal van het Componium van Winkel.

In de komende beleidsperiode zal Museum Speelklok bovendien, vanuit het digitaliseringsproject, onderzoeken of het mogelijk is om een portal voor databanken op te zetten waarbij iedere databank wordt beheerd door een specifieke groep gebruikers.

3.3 WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

Zowel conservatoren als restauratoren bezoeken internationale congressen die worden georganiseerd door vakspecialistische organisaties, zoals de jaarlijkse Music Box Society in Amerika, de Europese conferentie voor Intangible Cultural Heritage en de bijeenkomsten van het Gesellschaft für selbstspielende Musikinstrumenten in Duitsland. In veel gevallen geven zij dan ook een lezing.

Museum Speelklok ziet het als een belangrijke taak om de kennis in het eigen vakgebied te vergroten en daartoe onderzoek te doen en te initiëren. Ook wil het museum deze kennis ontsluiten voor een breed publiek door regelmatig een (semi)wetenschappelijke artikel offline en online te publiceren.

De volgende onderzoeken zullen in de komende beleidsperiode plaatsvinden:

- een langlopend onderzoek naar alle muziekklokken van Charles Clay, in samenwerking met onder andere het Rijksmuseum en the Royal Collection. Doel is een publicatie en een overzichtstentoonstelling;
- een onderzoek naar het oeuvre van Friedrich Nicolaus Winkel, resulterend in een tentoonstelling in 2021 en de online presentatie van nieuwe onderzoeksresultaten op het gebied van (kunst) historie, muziek en materiaal-technische gegevens;
- een onderzoek naar het 19e-eeuws speeldozenrepertoire. Doel is een publicatie en, in het kader van het digitaliseringsproject, het online ontsluiten van dit repertoire. Voor alle onderzoeken zal naar samenwerking worden gezocht met internationale universiteiten, bijvoorbeeld in het werven van onderzoekstudenten of promovendi.

4 | PRESENTATIE

HOOFDDOEL

Het succesvol online en offline presenteren van de collectie in een actuele maatschappelijk relevante context

De dagelijkse rondleidingen door jonge studenten, waarbij de instrumenten worden gedemonstreerd, zijn al vele jaren een unique selling point van Museum Speelklok. Via social media ontvangt het museum veel complimenten voor de kundige en enthousiaste rondleidingen en voor het feit dat bezoekers makkelijk kunnen in- en uitstappen.

De veelzijdigheid van de objecten zorgt ervoor dat het aantal verhalen dat we kunnen vertellen schier eindeloos is. Vooraf wordt aan de groep bezoekers gevraagd welke focus ze prefereren: techniek, muziek of geschiedenis. Ook kunnen steeds verschillende instrumenten worden gekozen of wordt het repertoire gewisseld. Met name de arrangementen van hedendaagse popmuziek voor draaiorgel zijn onverminderd populair.

Deze veelzijdigheid is ook zichtbaar in de tentoonstellingen die Museum Speelklok organiseert. In dat opzicht is 2019 een mooi voorbeeld: het jaar startte met *Robots love Music*, vlak voor de zomer volgden de verhalen in en rond de Buurkerk en in december werd de Koninklijke Kamer geopend vol topstukken met koninklijke allure.

4.1 TENTOONSTELLINGEN MET ACTUELE THEMA'S

Het project *Robots love Music* heeft aangetoond dat de collectie van Museum Speelklok op logische wijze verbonden kan worden met actuele maatschappelijke thema's en dat daardoor een zeer divers publiek wordt bereikt. Deze lijn zal bepalend zijn voor de komende beleidsperiode.

Jaarlijks zal een tentoonstelling worden georganiseerd (zie bijlage). Iedere 3 à 4 jaar zal een groot project worden gerealiseerd: voor de periode 2021-2024 is dat, naast de Muziek- en Techniekpromenade in 2022, een grote presentatie in 2024 rond het thema *Design* (werktitel).

Om onze eigen horizon te verbreden en ervoor te zorgen dat onze tentoonstellingen inhoudelijk verrassend en relevant blijven voor verschillende groepen in de samenleving, zullen gastconservatoren worden uitgenodigd. De eerste gastconservator zal meewerken aan de presentatie rond het slavernijthema in 2020.

4.2 EVENEMENTEN BINNEN EN BUITEN HET MUSEUM

Het bieden van extra activiteiten naast de tentoonstellingen en rondleidingen wordt steeds belangrijker, niet alleen voor herhaalbezoek en de zichtbaarheid van het museum maar ook voor het aantrekken van nieuwe bezoekers en de binding met de stad. Het robot-project had een uitgebreid randprogramma binnen en buiten het museum en dat zal opnieuw het geval zijn bij het project Straatmuziek (2020) dat zich zelfs voor een groot deel buiten het museum afspeelt.

Het organiseren van dergelijke activiteiten, naast het bestaande aanbod van rondleidingen en presentaties, kost veel extra geld dat via fondsenwerving moet worden opgehaald en extra mankracht die, in de vorm van een externe projectleider en extra stageplaatsen, moet worden ingehuurd. Daarnaast zoeken we veel samenwerking met andere partijen die (deels) de productie op zich kunnen nemen.

Het liefst zouden we het bestaande podium in het museum vaker gebruiken om ook zoveel mogelijk talenten in de stad een kans te geven. Praktisch brengt dat een aantal knelpunten mee zoals gebrek aan middelen en mensen in het museum voor de ondersteuning en het feit dat de activiteiten ofwel ingepast moeten worden in het schema van rondleidingen ofwel buiten openingstijden moeten plaatsvinden wat weer extra kosten met zich meebrengt. Om te zorgen dat we de inhoudelijke kwaliteit van de activiteiten kunnen waarborgen, publiek kunnen werven en de fair practice code inzake de beloning van de ingehuurde artiesten kunnen toepassen, zullen we daarom het aantal activiteiten dat niet direct is gerelateerd aan een presentatieproject van het museum beperkt houden.

Popping, een optreden van de dansafdeling van ROC Utrecht

5 | EDUCATIE

HOOFDDOEL

Het ontwikkelen van een structureel educatief programma over mechanische techniek

de Working Models

Robot interactive

In de huidige beleidsperiode heeft Museum Speelklok het aanbod van educatieve programma's uitgebreid. Zo werd een programma voor zeer jonge kinderen toegevoegd en werden programma's voor de bovenbouw van het basisonderwijs ontwikkeld over componeren en improviseren en over robots.

5.1. INTERACTIEF

Door zelf te doen blijft de kennis beter hangen. En gelukkig wordt Museum Speelklok steeds interactiever! Het museum heeft een techniekzaal met working models, rondleiders gebruiken met succes de I Ask methode om bezoekers actief te betrekken en schoolgroepen kunnen sinds 2019 aan de slag met de interactives van *Robots love Music* in de nieuwe onderwijsruimte op de promenade. Maar de mogelijkheden voor interactiviteit zijn nog zoveel groter!

Museum Speelklok vertegenwoordigt een wereld waarin techniek tastbaar is. Door de koppeling met muziek kan het museum een belangrijke rol spelen in het toegankelijk en aantrekkelijk maken van techniekonderwijs: muziek maakt techniek leuk! Daarom zal Museum Speelklok in 2022 een Muziek- en Techniekpromenade in het museum realiseren, in nauwe samenwerking met het basisonderwijs en voortgezet onderwijs, om de aansluiting met de snel veranderende leerdoelen te garanderen. De Muziek- en Techniekpromenade zal zodanig worden ingericht dat ook individuele bezoekers er zelfstandig de wereld van de techniek kunnen ontdekken.

De educatieve doelstelling voor 2021-2024:

Museum Speelklok daagt leerlingen en bezoekers uit om hun eigen mening te vormen over (het belang van) techniek in het heden, verleden en de nabije toekomst, en over de rol die ze daarin zelf kunnen spelen.

Naast de programma's voor het basisonderwijs zal Museum Speelklok in de komende periode aanbod voor het Voortgezet onderwijs creëren. Via het Beroepsonderwijs (Muziek en Techniek) zullen jong volwassenen worden verleid om naar het museum te komen of actief te worden als rondleider in het museum. Met het Conservatorium van Utrecht heeft Museum Speelklok een vaste afspraak dat in het curriculum van de eerstejaars studenten een rondleiding in het museum is opgenomen. Bovendien presenteert het museum zich ieder jaar aan derdejaars studenten om rondleiders en projectmedewerkers te werven.

5.2. MUZIEK- EN TECHNIEKPROMENADE

Op de interactieve Muziek- en techniekpromenade leer je door te doen. Individuele bezoekers (kinderen en volwassenen) en onderwijsgroepen kunnen daar experimenteren, hands-on de werking van techniek en muziek onderzoeken en zich uitvinder voelen. De Promenade moet niet alleen aansluiten bij de gewenste vaardigheden en geschikt zijn voor bezoekers met een fysieke beperking, de interactives moeten ook duurzaam zijn.

De laatste jaren verandert het techniekonderwijs snel. Om de Muziek- en Techniekpromenade zo goed mogelijk te laten aansluiten bij de 21ste-eeuwse vaardigheden en het veranderende leren, zijn we eind 2019 een onderzoeksfase gestart. Er is een denktank opgericht waarin wetenschappers, mensen uit het onderwijsveld en musici zitting hebben om te onderzoeken welke didactische methodes we kunnen gebruiken, welke verhalen we kunnen vertellen en welke overdrachtsmiddelen we kunnen inzetten. Ook is een onderzoek gestart naar de rol die kunst daarbij kan spelen.

6 | UTRECHT

HOOFDDOEL

Het spelen van een belangrijke rol in het (culturele) leven van alle Utrechters

Muziekdoosjes tentoonstelling

Tastbare Muziek

Museum Speelklok werkt vanuit de Code Diversiteit en Inclusie om structureel zoveel mogelijk doelgroepen te betrekken bij het museum. Om onze doelgroepen beter in beeld te krijgen en onszelf de juiste vragen te stellen, hebben we in 2019 de hulp ingeroepen van Mavis Carillho en Tsui Saen Leung.

Door toepassing van de 'Empathymap' is het kernbegrip 'wederkerigheid' ontstaan: de bezoeker ontdekt dat Museum Speelklok een plek is waar hij/zij mag zijn en blijven en het museum ontdekt dat de bezoeker ook inhoudelijk iets te bieden heeft. Het is belangrijk dat alle medewerkers van het museum dit besef delen. Daarom zullen er in 2020 bijeenkomsten worden georganiseerd om bewustwording te creëren.

6.1. INCLUSIEF

Diverse 'best practices' in het culturele veld hebben aangetoond dat moeilijk bereikbare doelgroepen wel komen als ze zich herkennen in het aanbod. We willen de doelgroep daarom graag direct invloed geven op de programmering. Dat dit een succesvol concept is, bleek wel uit onze tentoonstelling *Muziekdoosjes* uit 2016/17 waarin Utrechters hun eigen object en bijbehorend verhaal mochten tentoonstellen. De kern van ieder museum is ten slotte het verzamelen van objecten en verhalen en dat vervolgens delen met anderen.

Van de diverse onderdelen van de Code is 'personeel' in de praktijk de lastigste gebleken. Zo heeft Museum Speelklok deelgenomen aan wervingsacties zoals Utrecht Works om jongeren met een andere culturele achtergrond te interesseren voor werk bij het museum. Helaas zonder resultaat. Ook de actieve werving van sollicitanten voor vacatures via websites als Atana leverde niet het gewenste resultaat. Museum Speelklok onderstreept het belang van divers personeel en volgt de landelijke zoektocht naar de juiste tools.

Tastbare Muziek

In 2017 startte Museum Speelklok met het project *Tastbare Muziek* voor blinden en slechtzienden. Er zijn speciale tasttekeningen ontwikkeld, rondleiders krijgen een training in het omschrijven van objecten en er is een kar ontwikkeld met aanraakbare objecten. In de komende periode zal ook de online en offline routing worden aangepast en zal worden onderzocht of de doelgroep zelf ziende bezoekers kan rondleiden.

Ouderenprojecten

De beide ouderenprojecten - 'Vrijdag Museumdag' en 'Museum voor 1 dag' - bestaan al 10 jaar en worden gecoördineerd vanuit SUM, met steun van de Van Baarenstichting. In die periode is de doelgroep veranderd: de deelnemende ouderen zijn fysiek en mentaal meer hulpbehoevend. Daarom krijgen rondleiders nu een cursus voor het omgaan met dementie en wordt onderzocht hoe de groep zelfstandig wonende ouderen kan worden bereikt. Wekelijks ontvangt 'Museum Speelklok' deze laatste groep in het café rond een eigen stamtafel. Voor het project 'Museum voor 1 dag' worden digitale middelen ingezet: de kwetsbare objecten van de musea worden op een scherm 3-D getoond en het verhaal wordt verteld met behulp van alledaagse gerelateerde objecten. Zo kunnen details van het draaiorgel getoond worden terwijl een mansbakje kan worden aangeraakt.

Museumnacht kids

In 2020 vindt de eerste 'Museumnacht kids' plaats. Bij dit project zijn alle Utrechtse musea betrokken. Doel is om de families met kinderen te bereiken die niet vanzelf naar het museum komen. Om te zorgen dat de doelgroep zich structureel verbonden zal voelen met de musea, zullen kinderen en hun ouders actief worden betrokken bij de programmering en bij de realisatie van het project. Om de drempel zo laag mogelijk te maken, zal gratis vervoer naar de binnenstad worden aangeboden. Het project wordt gesteund door het Evenementenfonds.

6.2. MOBIEL MUSEUM

Museum Speelklok zal de doelgroepen ook in hun eigen woonomgeving opzoeken met een mobiel museum. Deze Straatorgelfiets wordt bestuurd en bediend door onze eigen goed opgeleide rondleiders. In het mobiele museum is altijd muziek te horen. Passanten kunnen - ook door te fietsen - zelf een orgeltje aandrijven dat onderdeel is van het mobiele museum.

De aftrap wordt gegeven tijdens de kick off van de Vuelta in 2020. De fiets zal te zien zijn in verschillende wijken in Utrecht en diverse randgemeenten, vooral op plekken waar een natuurlijke aanloop van publiek is, zoals een winkelcentrum, speeltuin, skatepark, bibliotheek of buurthuis. Uiteraard zullen we ook bij festivals aanwezig zijn, zoals de Parade, Tweetakt, Lekker in het park, Trek, Kermis de Klop en natuurlijk ons eigen Straatmuziekfestival.

7 | MARKETING

HOOFDDOEL

Het succesvol in de markt zetten van de nieuwe koers

Museum Speelklok, het vrolijkste museum van Nederland, is een laagdrempelig instap-museum. Ook mensen die nog nooit naar een museum zijn geweest, voelen zich snel thuis. Dat is een sterke marktpositie in museumland. Het is de kunst om die positie vast te houden en tegelijkertijd de nieuwe koers in te zetten.

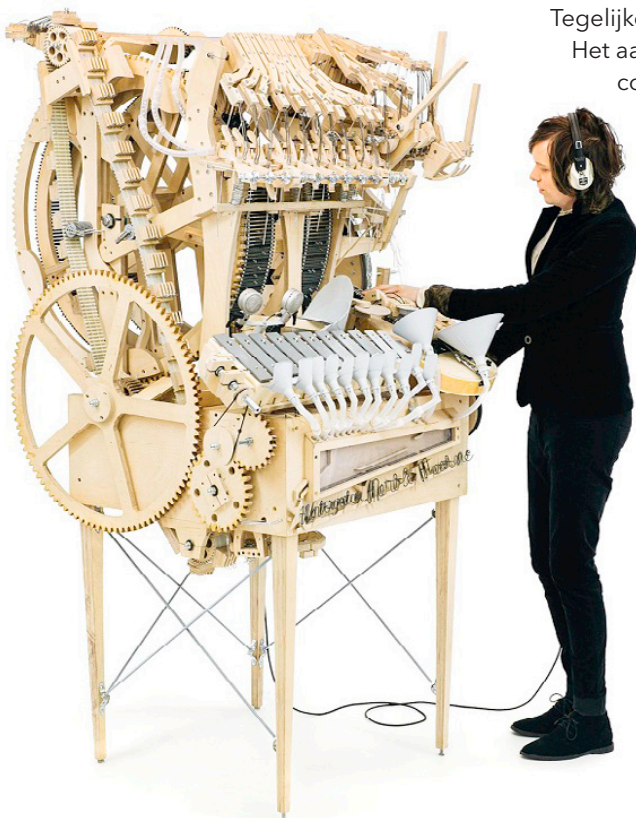
Voor het project *Robots love Music* is dat goed gelukt: de kernwaarde 'vrolijk' is opnieuw geladen met de positieve kant van het samenwerken met robots. Datzelfde gevoel moet ook aan 'techniek' worden gekoppeld: het is leuk en bruikbaar in het dagelijks leven. En vooral: het geeft een goed gevoel om zelf dingen in beweging te zetten, letterlijk en figuurlijk.

7.1 COMMUNITIES

Families met kinderen en ouderen zijn de grootste doelgroepen van Museum Speelklok; deze doelgroepen blijven we zeker actief betrekken bij het museum. Bovendien trekt het museum een relatief hoog percentage binnen- en buitenlandse toeristen, gemiddeld 15% van het totaal aantal bezoekers.

Tegelijkertijd komen er steeds meer jong volwassenen in de stad. Het aantal buitenlandse studenten groeit, evenals het aantal congressen. Omdat de nieuwe koers kansen biedt om deze nieuwe jongere doelgroepen te interesseren voor het museum, zullen we in de komende periode een online marketing strategie ontwikkelen. Online marketing biedt ook de meeste kansen voor het vergroten van de zichtbaarheid van het museum.

In 2017 stond de Marble Machine in Museum Speelklok. De machine had ruim 45 miljoen hits op social media en de bouwer bleek een geweldige ambassadeur te zijn voor ons museum. Ook het project *Robots love Music* bracht nieuwe 'communities' in beeld die geïnteresseerd zijn in zelfspelende muziek. Deze groepen delen hun ervaring met de collectie via social media. In de komende periode zullen we deze communities gericht benaderen.

Marble machine

7.2 DATA ANALYSE

Museum Speelklok verzamelt data via de Museumkaart, postcode-registraties aan de kassa en Google Analytics. Daarnaast maakt het museum al meerdere jaren gebruik van de bezoekersonderzoeken van Hendrik Beerda. In 2019 is een pilot uitgevoerd met plaatsing van een digitale zuil in het museum. Al deze manieren van het verzamelen van data zullen worden voortgezet.

7.3 ONLINE EN OFFLINE ZICHTBAARHEID

We hopen dat de langgekoesterde wens om de zichtbaarheid aan de Steenweg te vergroten door plaatsing van een kinetisch kunstwerk bij de entree in 2020 wordt gerealiseerd. Door middel van free publicity lukt het goed om de aandacht van de pers te trekken. Voor grotere projecten, evenementen en tentoonstellingen zetten we extern gefinancierde campagnes op die altijd een mix zijn van online en offline acties.

7.4 ONDERWIJSMARKETING

Voor het bereiken van de basisscholen in Utrecht werkt Museum Speelklok samen met Cultuur en School. Daarmee worden niet alle scholen bereikt; de inspanningen rond Museumnacht kids 2020 moeten ervoor zorgen dat ook de overige scholen in Utrecht worden bereikt.

Met de komst van de Muziek- en Techniekpromenade in 2022 kan op het gebied van de landelijke educatiemarketing een grote stap gezet worden. Door deze fysieke plek in het museum kunnen scholen van zowel basis- als voortgezet onderwijs doelgericht worden benaderd. Samen met de educatief medewerker zal hiervoor een marketingplan geschreven worden.

8 | ORGANISATIE

HOOFDDOEL

Het voeren van een rendabele en duurzame bedrijfsvoering

Museum Speelklok is financieel in evenwicht. De extra investeringen die in de huidige beleidsplanperiode zijn gedaan, hebben hun vruchten afgeworpen: dankzij een aantrekkelijke programmering en goede marketing-campagnes is het aantal bezoekers structureel verhoogd.

Daarnaast hebben succesvolle fondsenwerving voor projecten en stijging van de inkomsten uit verhuur gezorgd voor een stabiele situatie. Dit is de basis voor het realiseren van de nieuwe ambities van het museum.

8.1 STABIELE FINANCIËLE SITUATIE

Voor de komende periode willen we het gemiddelde van 100.000 bezoekers per jaar graag vasthouden. We verwachten een (tijdelijke) stijging tijdens de grote projecten: de Muziek- en Techniekpromenade in 2022 en het project Design in 2024. In de meerjaren prognose zijn we uitgegaan van het subsidieniveau uit de lopende planperiode.

Voor grote projecten zullen tijdelijke medewerkers worden ingehuurd die worden betaald uit het project. De ambitie om de educatieve afdeling te versterken en, in verband met de realisatie van de Muziek- en Techniekpromenade in 2022, het aantal uren voor technische ondersteuning en voor rondleiding/begeleiding van de bezoekers te verhogen, brengt een aantal structurele investeringen met zich mee. Het natuurlijk verloop van het personeel levert de financiële ruimte op die we nodig hebben voor deze extra uren alsmede voor de ontwikkelkosten personeel.

Daarnaast investeren we in de structurele verbetering van het effectief ontsluiten van onze collectie, een van onze kerntaken, door een opschaling van ons registratiesysteem Adlib naar een private cloud versie. Tot 2021 kunnen we de kosten à €13.000 per jaar doorbelasten naar het project 'digitalisering', daarna vallen zij in de exploitatie.

8.2 PERSOONLIJKE ONTWIKKELING PERSONEEL

De vaste staf van Museum Speelklok kent weinig verloop. Dat is goed nieuws voor de continuïteit maar betekent voor de medewerkers zelf dat er weinig tot geen financiële ruimte meer is binnen de functieschaal. Persoonlijke groei van kennis en ervaring wordt daardoor steeds belangrijker. Daarom zal Museum Speelklok investeren in opleiding en kansen creëren voor het opdoen van nieuwe ervaringen en het bouwen aan een netwerk. Dit laatste geldt ook voor de oproepkrachten: door hen mee te laten werken aan een project kunnen zij hun carrièrekansen vergroten.

8.3 VEILIGE EN DUURZAME BEDRIJFSVOERING

De zaalverhuur is een belangrijke bron van inkomsten voor Museum Speelklok. Het aantal verhuren moet in balans zijn met de overige activiteiten van het museum. De stijging van de afgelopen periode heeft ervoor gezorgd dat er een goed evenwicht is bereikt. Dit evenwicht wil Museum Speelklok de komende periode vasthouden.

Na een gedegen risico-inventarisatie is in 2019 het definitieve Integrale Veiligheidsplan opgesteld. Hiervan is inmiddels ca. 60% gerealiseerd; de verwachting is dat in 2020 de belangrijkste verbeterpunten zijn afgerond en dat de uitvoering van de veiligheidstaken in de functie-omschrijvingen is geborgd.

De Buurkerk is in goede conditie. Voor de komende periode is vooral de klimaatsituatie - en daarmee de veiligheid van de collectie - een belangrijk punt. De huidige klimaatinstallatie is verouderd; we verwachten dat hij in de komende periode vervangen moet worden. Tot € 100.000 kunnen we dit zelf financieren vanuit onze voorziening meerjaren onderhoud. Afgezien daarvan worden geen grote onderhoudswerkzaamheden verwacht. De herinrichting van de promenade zal in het onderzoek naar een goede klimaatsituatie worden meegenomen.

Museum Speelklok streeft ernaar om in 2030 klimaatneutraal te zijn en heeft maatregelen genomen om het energieverbruik te reduceren. Zo hebben we ledverlichting en isolatie toegepast en monitoren we gas- en elektriciteitsverbruik, gekoppeld aan de gebruikstijden van het gebouw. Bovendien gebruiken we groene stroom (biomassa) en zullen we, in overleg met Monumentenzorg, onderzoeken of het plaatsen van zonnepanelen op de daken van de Buurkerk een reële optie is.

Nieuw is het hergebruik van materialen van de tentoonstellingen. Door bij de tentoonstelling *Robots love Music* modulaire bouw toe te passen, konden we in 2019 delen hergebruiken voor de bouw van de onderwijsruimtes op de promenades. Ook de interactieve presentaties van deze tentoonstelling werden opnieuw ingezet voor onderwijsprogramma's; zij zullen bovendien de basis vormen voor de nieuwe Muziek- en Techniekpromenade. Door op deze wijze een groot project op te delen in kleinere projecten, die na afloop een eigen leven kunnen leiden, kan duurzamer worden geprogrammeerd.

9 | **SAMENWERKINGS PARTNERS**

Voor ieder project werkt Museum Speelklok samen met een keur aan organisaties in de stad en in binnen- en buitenland. En dat zijn zeker niet alleen culturele organisaties maar ook universiteiten, bedrijven en fondsen. Hieronder worden de structurele samenwerkingspartners uitgelicht.

SAMENWERKENDE UTRECHTSE MUSEA (SUM)

De SUM komt maandelijks bijeen onder voorzitterschap van het Centraal Museum. Het bestuur wordt gevormd door de directeuren van de vijf grote musea, het Utrechts Archief en de Domtoren. Iedere directeur heeft een eigen inhoudelijke portefeuille en is vertegenwoordigd in andere overlegorganen in de stad; Museum Speelklok coördineert de maatschappelijke projecten, zoals de Ouderenprojecten en de Museumnacht kids en maakt deel uit van het UMO. Bovendien is de directeur penningmeester van de SUM.

Naast het organiseren van projecten trekken de leden ook samen op rond vraagstukken als inclusiviteit en bereikbaarheid van de binnenstad. Daarbij worden ook de kleinere musea betrokken.

UTRECHTS MUZIEK OVERLEG (UMO)

Wat startte als een informeel overleg van organisaties die zich met muziek bezighouden - waaronder ensembles, festivals, opleidingsinstituten - is inmiddels uitgegroeid tot een organisatie met ruim dertig leden, een bestuur onder voorzitterschap van Tivoli Vredenburg en een aantal inhoudelijke werkgroepen.

Museum Speelklok is voorzitter van de werkgroep 'veelzijdig aanbod' die mogelijkheden en kansen onderzoekt voor een brede programmering in de stad. Vanuit SUM en UMO onderschreef Museum Speelklok *De kunst van het groeien*, een actieprogramma met een aantal aandachtspunten voor verbetering. Daarnaast is ook de 'bereikbaarheid van de binnenstad' een belangrijk punt.

HOGESCHOOL VOOR DE KUNSTEN UTRECHT (HKU)

Met het Conservatorium heeft Museum Speelklok een structurele samenwerkingsband. Een bezoek aan het museum is opgenomen in het programma van eerstejaars studenten en jaarlijks werft het museum rondleiders en stagiaires voor projecten in het museum.

GEMEENTE UTRECHT

Natuurlijk is de gemeente een belangrijke partner voor Museum Speelklok. De gemeente is niet alleen een knooppunt van kennis en ervaring maar kan ook verbindingen met andere organisaties in de stad tot stand brengen. Door plannen in een vroeg stadium te bespreken, kunnen we de kansen en risico's beter inschatten en managen. Dat geldt bijvoorbeeld voor de realisatie van de Muziek- en Techniekpromenade.

VERENIGING VOOR SCIENCE CENTRES (VSC)

Sinds 2017 is Museum Speelklok aangesloten bij de VSC die organisaties vertegenwoordigt waar wetenschap en techniek de kern vormen. De reden voor het lidmaatschap heeft alles te maken met de ambitie van Museum Speelklok om techniek als speerpunt te kiezen. De uitwisseling van gedachten en best practices met organisaties als Naturalis, Nemo, Museon en Geofort zijn daarbij voor Museum Speelklok van grote waarde. Bovendien is de VSC belangrijk voor het netwerk van opleidingsinstituten, het wetenschappelijk onderzoek en de lobby om wetenschap en techniek op de politieke agenda te krijgen.

BANKGIRO LOTERIJ

Naast de gemeente Utrecht is ook de Bankgiro loterij een belangrijke partner. Dankzij de jaarlijkse structurele bijdrage kan Museum Speelklok collectie aanschaffen en restaureren en presentatieprojecten realiseren. Daarnaast biedt de opbrengst uit 'geormerkt werven' het museum de gelegenheid om extra activiteiten te financieren.

STICHTING VRIENDEN VAN MUSEUM SPEELKLOK (VRIENDEN)

De Vrienden zijn opgericht in 1971 en ondersteunen de activiteiten van het museum in brede zin, zoals aanschaf en restauratie van collectie, tentoonstellingen en wetenschappelijk onderzoek. Er zijn ca. 300 vrienden.

BIJLAGES**PLANNING
TENTOONSTELLINGEN
2020-2024***Straatmuziek***2020 ZOMER - STRAATMUZIEK**

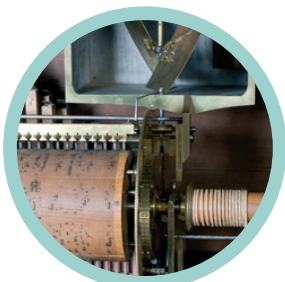
Op straat ontmoet je elkaar; de straat is van iedereen! Museum Speelklok brengt haar instrumenten naar buiten, naar de plek waar de straatorgels 70 jaar geleden dagelijks speelden en maakt er een groot zomers Straatfestival van. Een nieuw mobiel museum trekt erop uit om bezoekers met de collectie in aanraking te brengen en naar het museum te lokken. In het museum is een tentoonstelling over orgelbeelden te zien. Een goed gemaakt orgelbeeld is het pronkstuk van een draaiorgel en is soms duizenden euro's waard. Wie zijn die orgelbeelden? Wat hebben ze aan en welke verhalen vertellen ze?

*Swing***2020 NAJAAR - SWING**

In samenwerking met Garjan Sterk zullen de objecten van Museum Speelklok die een relatie hebben met het koloniaal verleden in de juiste context worden geplaatst. Daarmee sluit het museum aan bij het landelijk thema 'slavernij'. Geheel passend bij de collectie zal de muziek centraal staan: welke invloed had de muziek van de tot slaaf gemaakten op de Westerse muziek? Een najaar vol jazz en aanstekelijke (mechanische) swing!

2021 NAJAAR - UITVINDER WINKEL (WERKTITEL)

Rond 1800 vestigde zich een fantastische bouwer van mechanische muziekinstrumenten in Amsterdam. Deze Nicolaus Winkel rustte niet voordat hij een perfecte, muzikale machine had afgeleverd. Hij bouwde zelfs zijn eigen componeermachine! Museum Speelklok brengt in deze tentoonstelling voor het eerst al zijn instrumenten samen en daagt het publiek uit om zelf uitvinder te worden.

*Winkel***2022 ZOMER - MUZIEK- EN TECHNIEKPROMENADE**

Op de interactieve Muziek- en Techniekpromenade leer je door te doen. Deze nieuwe permanente presentatie is bedoeld voor individuele bezoekers (kinderen en volwassenen) en onderwijsgroepen. Zij kunnen daar experimenteren en hands-on de werking van techniek en muziek onderzoeken en zich uitvinder voelen. Muziek als ultieme beloning van technische experimenten!

2023 NAJAAR - NIET TE FILMEN! (WERKTITEL)

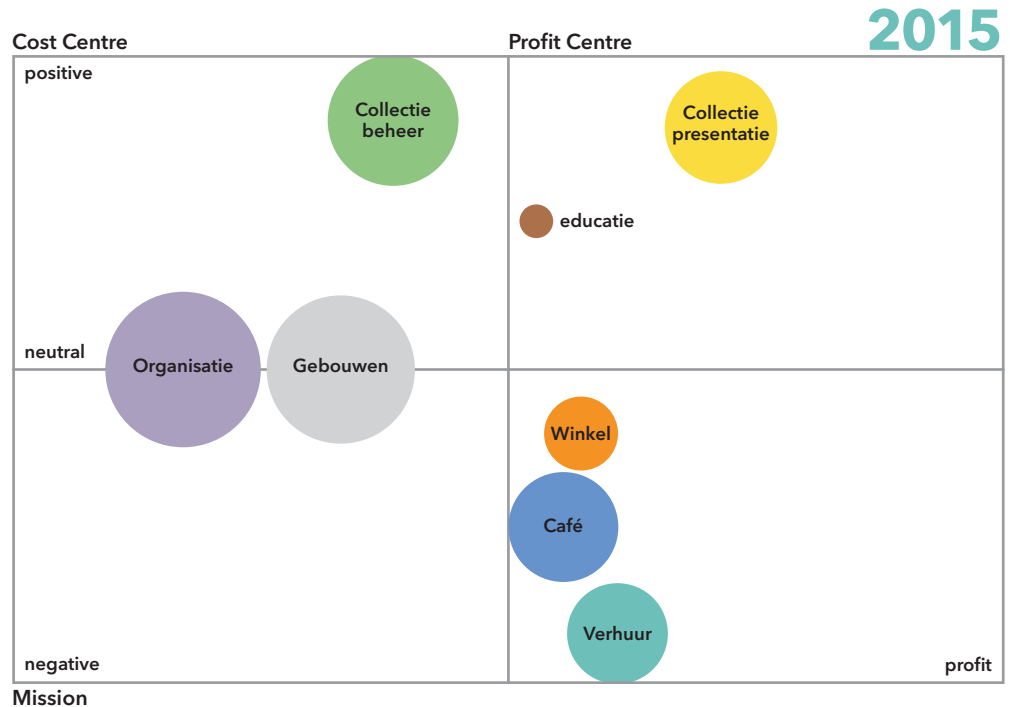
Een tentoonstelling over filmmuziek. Een aantal bijzondere instrumenten, zoals de Violina, stond in bioscopen voor het begeleiden van zwijgende films uit de jaren '20 en '30. De hoofdrol in deze tentoonstelling wordt gespeeld door de Fotoplayer, een pianola vol mechanische geluidseffecten. En natuurlijk spelen veel van onze straat- en dansorgels prachtige eigentijdse filmmuziek.

2024 ZOMER - DESIGN (WERKTITEL)

Van de kleinste horloges en de mysterieuze automata tot de grote dansorgels, het uiterlijk van een mechanisch instrument speelt een belangrijke rol. Was het bedoeld om te imponeren, te verhullen of om te behagen? Museum Speelklok geeft een overzicht van historische en hedendaagse ontwerpen. Met een ontwerpwedstrijd voor jonge kunstenaars!

PORTFOLIO

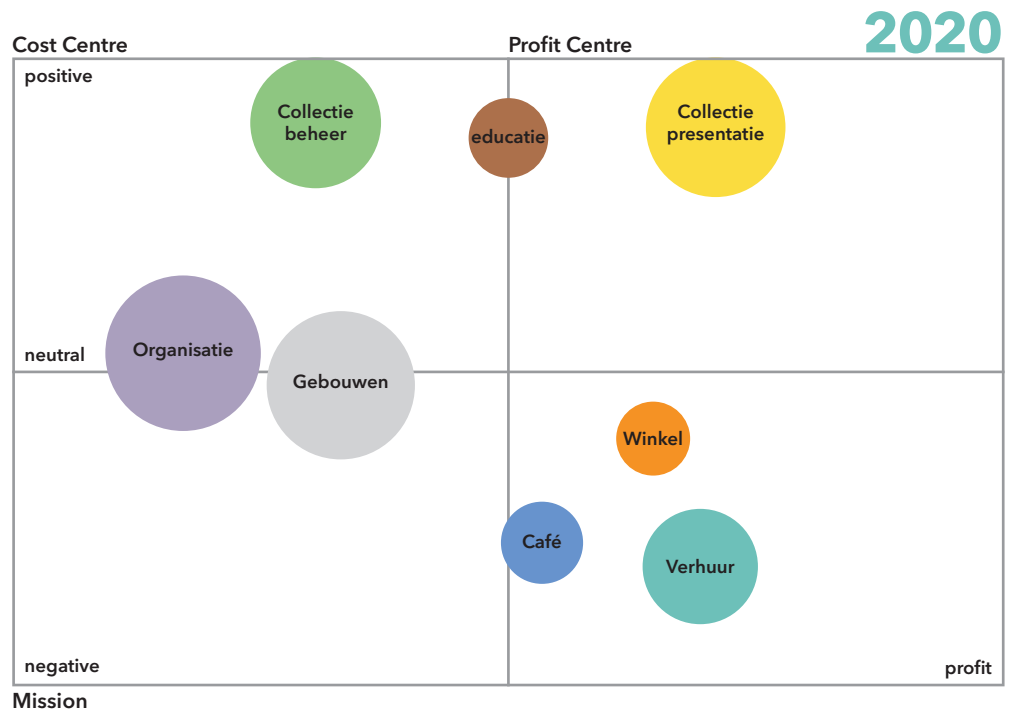
Voor deze grafiek is het model van Kersti Krug gebruikt zoals dat is beschreven in haar artikel *Mission, Money and Merit: Strategic Decision Making by Nonprofit Managers*. De horizontale as geeft de opbrengst weer, de verticale as geeft de bijdrage aan de missie weer, de grootte van de cirkel geeft de investering weer per onderdeel ten opzichte van de totale omzet. De exploitatie-subsidie is in dit schema niet weergegeven.

Vergelijking

met portfolio 2015

- De kosten van collectiebeheer en de opbrengst van collectiepresentatie houden elkaar nu in evenwicht.
- De kosten voor gebouw en organisatie zijn gelijk gebleven maar er is meer personeelinzet voor missie-doelstellingen
- Er is geïnvesteerd in educatie
- De opbrengst van verhuur en winkel zijn gestegen.
- Het café brengt nog te weinig op.

De stijgingspercentages voor de commerciële activiteiten zijn eind 2019: winkel 14% (ambitie voor 2020 is 17%), café 11% (ambitie voor 2020 is 17%), verhuur 9% (ambitie voor 2020 is 10%). De omzet is gekoppeld aan het aantal bezoekers en volgt daarmee dezelfde fluctuaties. We verwachten dat de targets voor 2020 niet geheel gehaald zullen worden.

PROPOSITIE

Kernwaarden: vrolijk, verrassend, uitdagend en gastvrij

MARKT	VISIE
Cultuur en vermaak	<ul style="list-style-type: none"> • Tegenwicht digitalisering: ambacht en techniek • Ontwikkelen identiteit: herkenbare geschiedenis (immaterieel erfgoed) • Ontmoetingsplaats voor brede doelgroep
SPEELVELD	MISSIE
Musea	Mensen raken met de wonderde wereld van zelfspelende instrumenten.
DOELGROEPEN	MERKWAARDEN (ONDERSCHIEDEND)
<ul style="list-style-type: none"> • (Groot)ouders met kinderen • Toeristen • Liefhebbers en vakgenoten 	<ul style="list-style-type: none"> • Vrolijk, uitdagend • Verrassend, gastvrij • Unicititeit en kwaliteit
BEHOEFTE	VOORDELEN (T.O.V. CONCURRENTIE)
Leuke en leerzame besteding vrije tijd	<ul style="list-style-type: none"> • Unieke toegankelijke collectie • Spelend te zien • Bevlogen rondleiding • Combi heden en verleden • Interessant en interactief voor jong en oud • Muzikaal breed: klassiek, volksmuziek, jazz • Centraal in utrecht; combi ander aanbod
ASPIRATIE	BETEKENIS
Verrassend zijn, verwachting overtreffen.	Uniek cultureel erfgoed bieden op een vrolijke en muzikale manier.
PARADOX	PROPOSITIE
Publiek weet niet wat het moet verwachten.	Museum Speelklok biedt muzikale collectie die je raakt en waar je iets van leert.

RAAD VAN TOEZICHT

REMCO VAN LUNTEREN - VOORZITTER
MATTHIJS BIERMAN - PENNINGMEESTER

SASKIA VAN DOCKUM
CATHY JAGER
STEPHAN LINNENBANK